

2396 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van Wet tot goedkeuring van het op 31 Mei 1951 te 's-Gravenhage gesloten cultureel Verdrag tussen Nederland en de Unie van Zuid-Afrika.

De toelichtende memorie, die het Wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Sankt Anton, 5 Januari 1952.

JULIANA.

2396 2

ONTWERP VAN WET

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 31 Mei 1951 te 's-Gravenhage gesloten cultureel Verdrag tussen Nederland en de Unie van Zuid-Afrika, alvorens te kunnen worden bekrachtigd, ingevolge artikel 60, lid 2 der Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

Het op 31 Mei 1951 te 's-Gravenhage gesloten cultureel Verdrag tussen Nederland en de Unie van Zuid-Afrika, waarvan de Nederlandse, de Afrikaanse en de Engelse tekst in het *Tractatenblad* 1951 Nr. 76 is geplaatst, wordt goedgekeurd.

Artikel 2

Deze wet treedt in werking met ingang van de dag na die harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

De Minister van Buitenlandse Zaken,

2396 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Na het einde van de tweede wereldoorlog werden met België, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland en Luxemburg culturele verdragen afgesloten. Het is niet verwonderlijk, dat eveneens werd overwogen om met de Unie van Zuid-Afrika, een land, dat historisch en door verwantschap van stam en taal met Nederland zou nauw verbonden is, te komen tot de afsluiting van een dergelijk verdrag.

Tijdens een verblijf in de Unie van Zuid-Afrika, in het voorjaar van 1947, werden door wijlen prof. dr G. van der Leeuw, oud-Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, voorbereidende besprekingen gevoerd met de heer Hofmeyr, destijds Minister van Onderwijs in de Unie van Zuid-Afrika, op basis van een ontwerp-cultureel accoord, dat in Nederland was opgesteld en waarvan de inhoud in grote trekken overeenkwam met die van andere reeds afgesloten verdragen.

Handelingen der Staten-Generaal Bijlagen 1951—1952

In de loop der onderhandelingen bleek, dat de Regering van de Unie van Zuid-Afrika de voorkeur gaf aan een verdrag van beperkter omvang en waarvan de artikelen in meer algemene termen waren omschreven, ten einde niet te zeer af te wijken van andere soortgelijke verdragen, zoals genoemde Regering die pleegt af te sluiten. Door genoemde Regering werd dienovereenkomstig een ander ontwerp in gediend.

In Februari 1950 deelde de Nederlandse Regering mede bereid te zijn dit nieuwe ontwerp als definitieve grondslag voor verdere besprekingen te aanvaarden, nadat de inmiddels ingestelde Commissie van advies en coördinatie ten dienste van de culturele betrekkingen tussen Nederland en Zuid-Afrika dit ontwerp had bestudeerd. Op 31 Mei 1951 kon op het Ministerie van Buitenlandse Zaken te 's-Gravenhage de ondertekening plaats vinden.

Ook al treedt het onderhavige Verdrag minder in bijzonderheden, toch kan het naar de mening van ondergetekenden een goede basis zijn voor handhaving en versterking der culturele en intellectuele betrekkingen met de Unie van Zuid-Afrika. Reeds thans kan geconstateerd worden, dat in Zuid-Afrika een verhoogde belangstelling voor Nederlandse wetenschappelijke prestaties en uitingen van het kunstleven valt waar te nemen, aan welke door uitzending van vooraanstaande vertegenwoordigers op deze gebieden naar Zuid-Afrika werd tegemoet gekomen. In het voorjaar van 1952 zal de van Riebeeckherdenking opnieuw gelegenheid bieden tot een versterking van de betrekkingen tussen de beide door hechte banden van vriendschap verbonden landen.

Het cultureel Verdrag tussen Nederland en Zuid-Afrika voorziet in een uitwisseling van de wetenschappelijke staf van instellingen van hoger onderwijs, wetenschappelijke onderzoekers, studenten, leraren, onderwijzers en andere personen, die daarvoor geschikt bevonden worden. Het wil de samenwerking bevorderen tussen wetenschappelijke verenigingen en erkende jeugdorganisaties in beide landen en bezoeken over en weer stimuleren van daartoe aangewezen personen of groepen van personen, met het doel de culturele samenwerking te bevorderen.

Tevens beoogt het Verdrag om aan de cultuur en de culturele doelstelling van het ene land meer bekendheid te geven in het andere door middel van:

- a. boeken, tijdschriften en andere publicaties;
- b. lezingen en concerten;
- c. kunst- en andere tentoonstellingen;
- d. toneelvoorstellingen;
- e. radio, film en andere middelen om het publiek in de ruimste zin te bereiken (artikel 2).

Voorts zullen studiebeurzen ter beschikking worden gesteld ten behoeve van academisch gevormden, ten einde hen in staat te stellen hun studie voort te zetten en wetenschappelijk werk te verrichten aan een erkende instelling van hoger onderwijs in het land van de Regering, die de beurzen beschikbaar heeft gesteld (artikel 3). Evenals dit het geval is bij de reeds met andere landen gesloten culturele verdragen, is voor de uitvoering van dit Verdrag een commissie ingesteld (artikel 4).

In verband met de grote ruimtelijke afstand tussen Nederland en de Unie van Zuid-Afrika werd niet overgegaan tot de instelling van een Gemengde Technische Commissie, zoals dit ten behoeve van de uitvoering van de andere culturele verdragen is geschied. Het ligt in de bedoeling, dat de reeds eerdergenoemde Commissie van advies en coördinatie ten dienste van de culturele betrekkingen tussen Nederland en Zuid-Afrika zal optreden als het in artikel 4 bedoelde orgaan met betrekking tot de uitvoering der artikelen van het cultureel accoord in Nederland. De bovengenoemde Nederlandse commissie staat onder voorzitterschap van mr J. Donner en is samengesteld uit vooraanstaande personen uit het wetenschappelijke, culturele, kerkelijke en economische leven in Nederland, alsmede vertegenwoordigers van de Ministeries van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en van Buitenlandse Zaken. In Zuid-Afrika is een overeenkomstige commissie ingesteld, „Komitee van Toepassing en Advies” geheten, welke onder voorzitterschap staat van de Secretaris-Generaal van Onderwijs, Kunsten en Wetenschap.

De ondergetekenden spreken als hun verwachting uit, dat het onderhavige Verdrag zal bijdragen tot het versterken der historische banden tussen Nederland en de Unie van Zuid-Afrika, in het bijzonder op het terrein van onderwijs, wetenschap en cultuur.

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,

TH. RUTTEN.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

STIKKER.

